

Dawn Bowden AS/MS
Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Arts, Sport and Tourism

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Delyth Jewell AS
Cadeirydd y Pwyllgor
Y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon
a Chysylltiadau Rhyngwladol

SeneddDiwylliant@senedd.cymru

28 Mehefin 2023

Annwyl Delyth,

Diolch am eich llythyr ar 7 Mehefin 2023 yn ymateb i'm hateb dyddiedig 28 Mawrth 2023, ynghylch diogelu'r casgliad cenedlaethol yn Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru.

Hoffwn fynd i'r afael â'r ddau gwestiwn rydych chi'n eu codi yn eich llythyr ar wahân, i sicrhau ymateb penodol.

"Pa gamau y mae Llywodraeth Cymru wedi'u cymryd i ddeall y risgiau i'r casgliadau pwysig hyn ac i flaenoriaethu a lliniaru'r risgiau hynny o ystyried bod pwysau ariannol yn debygol o barhau am beth amser."

Yn gyntaf, hoffwn bwysleisio mai Cyrff Hyd Braich yw Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru a mater iddynt hwy yw monitro unrhyw risgiau i'w casgliadau, a blaenoriaethu a lliniaru'r risgiau hynny. Mae hyn yn cynnwys blaenoriaethu'r ffordd y maent yn defnyddio'r cyllid sydd wedi'i glustnodi ar gyfer cynnal a chadw eu hystadau. Fel rhan o'u cyllid Cymorth Grant ar gyfer 2023/24, rydym yn darparu tua £4.7m i Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru gyda thua £1.6m yn benodol tuag at gynnal a chadw cyfalaf. Fel y nodwyd yn flaenorol, nid ydym yn nodi sut y dylid defnyddio'r cyllid hwn, mater i'r sefydliadau priodol yw blaenoriaethu'r gwaith cynnal a chadw ar draws eu hystad.

Mae fy swyddogion mewn cysylltiad rheolaidd â'r Amgueddfa a'r Llyfrgell a phan ddaw risgiau i'r casgliadau cenedlaethol i'm sylw, rwyf wedi ymateb lle bo hynny'n bosibl i gefnogi'r sefydliadau. Er enghraifft, yn fy ymateb blaenorol cyfeiriais at y £500 mil tuag at system dân newydd a roddwyd i'r Llyfrgell yn 2022/23 a chyfalaf arall gwerth £1.5m a oedd wedi ymrwmo i ddatblygu storfa gasgliadau newydd yn y Llyfrgell, i helpu i ofalu am y casgliad cenedlaethol. Mae Amgueddfa Cymru a'r Llyfrgell Genedlaethol yn derbyn arian dros dair blynedd tuag at ddatgarboneiddio, gyda'r Llyfrgell hefyd yn derbyn arian ar gyfer digideiddio.

Er bod trafodaethau gyda chydweithwyr yr Amgueddfa a'r Llyfrgell yn parhau, rwyf wedi gofyn i swyddogion gynnwys diogelwch eu casgliadau fel eitem benodol ar yr agenda yn

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Dawn.Bowden@llyw.cymru
Correspondence.Dawn.Bowden@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

ystod eu cyfarfodydd monitro. Bydd hyn yn sicrhau ein bod yn cael trosolwg ffurfiol o'r sefyllfa yn rheolaidd yn ogystal â chefnogi ble y gallwn pan ddaw ceisiadau i mewn.

Gwaith ehangach

Er mwyn cynllunio'n fwy strategol ar draws y sectorau, rwyf wedi comisiynu Headland Design Associates i weithio gyda'r Cyrff Hyd Braich cenedlaethol a'r sectorau lleol ac annibynnol yng Nghymru i gynnal adolygiad 12 mis (i'w gwblhau erbyn Mawrth 2024) a fydd yn darparu gwybodaeth y gellir ei defnyddio i wella rheolaeth casgliadau a lleihau costau i sefydliadau diwylliannol, cefnogi datgarboneiddio storfeydd casgliadau a gwella mynediad at casgliadau i ymchwilwyr a'r cyhoedd.

Rhagwelir y bydd y gwaith hwn yn galluogi Llywodraeth Cymru i weithio'n fwy strategol ledled Cymru i wella safon gofal casgliadau. Mae hyn yn bwysig oherwydd, ochr yn ochr â'r casgliadau a gedwir gan Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru, mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod casgliadau o arwyddocâd cenedlaethol yn cael eu cadw yng nghasgliadau amgueddfeydd lleol ac annibynnol sydd hefyd angen eu diogelu.

"Pa sicrwydd o ran tystiolaethol y gallwch ei roi i'r Pwyllgor fod y casgliadau cenedlaethol yn Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru yn parhau i fod yn ddiogel."

Mae Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru yn sefydliadau achrededig. Mae achrediad, ar gyfer amgueddfeydd ac archifau, yn edrych 360° ar sefydliad o ran ei bolisiâu, gweithdrefnau a chynllunio mewn perthynas â gofal casgliadau, iechyd sefydliadol a defnyddwyr. Er mwyn cael eu hachredu, mae angen i sefydliadau ddangos tystiolaeth o fesurau priodol o ofal casgliadau a rhoi hyder yn eu gallu parhaus i ddiogelu casgliadau at y dyfodol. Yn ogystal â hyn, mae Amgueddfa Cymru a Llyfrgell Genedlaethol Cymru yn benthyc eitemau ar gyfer ymchwil a/neu eu harddangos yn gyhoeddus o dan Gynllun Indemniad y Llywodraeth (GIS). I fod yn gymwys i fenthyc o dan GIS, rhaid i sefydliadau allu dangos eu bod yn bodloni meini prawf llym o ran diogelwch a rheolaeth amgylcheddol; cynnal lleithder a thymheredd cymharol priodol, rheoli llygryddion a risgiau i liniaru colled neu ddifrod yn ystod tymor y benthyciad.

Bydd swyddogion yn parhau i weithio gyda chydweithwyr yn y Llyfrgell a'r Amgueddfa, gan ofyn am ddiweddariadau rheolaidd ganddynt. Rwy'n falch ein bod wedi gallu sicrhau cyllid ychwanegol ar gyfer ein Cyrff Hyd Braich ar gyfer y flwyddyn ariannol flaenorol a'r flwyddyn ariannol nesaf. Fodd bynnag, fel y nodwch yn eich llythyr, mae'r pwysau ariannol yn debygol o barhau am beth amser. Er yr hoffwn roi sicrwydd i'r Pwyllgor y byddaf yn parhau i ddarparu cymorth ychwanegol i'n sefydliadau cenedlaethol ble bynnag y bo modd, byddai'n ddefnyddiol pe gallai'r Pwyllgor awgrymu meysydd ble gallem leihau gwariant er mwyn hwyluso hyn ymhellach.

Rwy'n gobeithio y bydd yr atebion hyn i'ch cwestiynau yn ddefnyddiol.

Yn gywir,

Dawn Bowden AS/MS

Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth
Deputy Minister for Arts, Sport and Tourism